

**PROBLEM ISTNIENIA IDEI
JEDNOSTKOWYCH
W UJĘCIU ŚW. TOMASZA Z AKWINU.
ANALIZA III KWESTII
„DE VERITATE – DE IDEIS”**

Dlaczego tak sformułowany temat?

Fakt: poznanie rzeczy jednostkowych

Uzasadnienie faktu:

- **Przedmiotowe: jednostkowe idee Boskiego intelektu**

Idee jako ostateczne racje, wyjaśniające możliwość poznania tego, co jednostkowe stanowią przedmiot zainteresowania metafizyka

- **Podmiotowe: Rozum szczegółowy (*vis cogitativa*)**
Przedmiot zainteresowania antropologa filozoficznego
Uzupełnienie i poszerzenie analiz metafizyka

Plan wystąpienia

1. Kontekst odkrycia istnienia idei jednostkowych
 - A) Aspekt filozoficzny
 - B) Aspekt teologiczny

2. Kontekst uzasadnienia poznawalności rzeczy jednostkowych
 - A) Racje przedmiotowe
 - B) Racje podmiotowe

Kontekst odkrycia istnienia idei jednostkowych

A) Aspekt filozoficzny

Problem przedmiotu ludzkiego poznania, którym może być:

- ogół (np. Parmenides, Platon) → utożsamienie porządku bytu i poznania
- konkret ujęty w aspekcie tego, co ogólne, konieczne i stałe (np. Arystoteles) → rozdźwięk między porządkiem bytu i poznania

Kontekst odkrycia istnienia idei jednostkowych

B) Aspekt teologiczny

Problem Opatrzności Bożej, której przedmiotem może być

- ogół (np. Awicenna, Awerroes) → dwie prawdy: prawda intelektu i prawda objawiona
- konkret (np. Filon z Aleksandrii, św. Augustyn, Pseudo-Dionizy Areopagita, św. Albert Wielki) → oparcie dowodu na przesłankach objawionych

Kontekst uzasadnienia poznawalności rzeczy jednostkowych

A) Racje przedmiotowe

Teza św. Tomasza:

Poszczególne rzeczy są poznawalne
dzięki jednostkowym ideom
obecnym w intelekcie Absolutu

Kontekst uzasadnienia poznawalności rzeczy jednostkowych

Etapy prowadzące do sformułowania takiej tezy:

1. Określenie natury i statusu ontycznego idei
2. Rozwiązanie kwestii wielości idei
3. Określenie czego dotyczą idee
4. Rozstrzygnięcie, czy istnieją idee tego,
co jednostkowe

Kontekst uzasadnienia poznawalności rzeczy jednostkowych

B) Racje podmiotowe

Teza św. Tomasza:

Człowiek może poznawać konkretne rzeczy
dzięki władzy, jaką jest rozum szczegółowy
(vis cogitativa)

Kontekst uzasadnienia poznawalności rzeczy jednostkowych

- W aspekcie egzystencjalnym – człowiek stwierdza istnienie „tego oto” *individuum* **dzięki działaniu rozumu szczegółowego**
- W aspekcie esencjalnym – człowiek nie poznaje konkretnej treści rzeczy, **gdyż intelekt abstrahuje to, co ogólne, konieczne i stałe**

Per accidens intelekt ludzki ujmuje jednak jednostkową treść rzeczy w nawrocie do wyobrażeń

Podsumowanie

Wykazanie, że w intelekcie Absolutu istnieją idee tego, co jednostkowe pozwoliło przede wszystkim:

- ostatecznie uzasadnić, że wszystko, co w jakikolwiek sposób istnieje jest racjonalne i poznawalne
- dowieść, że rzeczy są nieskończenie zindywidualizowane i jako takie realizują niepowtarzalny zamysł i cel

Serdecznie dziękuję za uwagę